

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain muuttamisesta (HE 117/2024 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Liisa Huhtala, työ- ja elinkeinoministeriö
- asiakkuusjohtaja Eveliina Hannula, Verohallinto
- hankejohtaja Minna Rintala, Patentti- ja rekisterihallitus
- johtava asiantuntija Mika Tuuliainen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- digi-, innovaatio- ja korkeakoulupolitiikan asiantuntija Maria Nyroos, Suomen Yrittäjät ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Kuntaliitto
- Suomen Taloushallintoliitto ry
- Teknologiateollisuus ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Finanssiala ry
- Kaupan liitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Patentti- ja rekisterihallituksesta annettua lakia.

Esityksen mukaan virastolle lisättäisiin uusi tehtävä. Patentti- ja rekisterihallitus vastaisi yritysten digitaalisen taloushallinnon verkoston ohjauksesta. Lisäksi Patentti- ja rekisterihallitus sovitaisi yhteen kehitystyötä niin, että julkisessa hallinnossa ja yksityisellä sektorilla toteutettavat digitalisaatiohankkeet tukisivat yritysten digitaalisen taloushallinnon verkoston tehokasta toimintaa. Lakiin lisättäisiin lisäksi säännös yritysten digitaalisen taloushallinnon yhteistyöryhmästä.

Valiokunnan mietintö TaVM 15/2024 vp

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltävän sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus tukee siirtymää kohti reaaliaikataloutta edistämällä mm. yritysten liiketoiminnan tositteiden, kuten verkkolaskujen ja sähköisten kuittien, siirtymistä digitaalisessa muodossa eri osapuolten välillä ajantasaisesti ja turvallisesti. Hallitusohjelma sisältää myös muita digitalisaation edistämistä koskevia tavoitteita, jotka liittyvät julkishallinnon toiminnan kehittämiseen. Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys toteuttaa osaltaan näitä hallitusohjelmakirjauksia määrittelemällä reaaliaikatalouden kehitystyön vastuita ja luomalla yhteistyörakenteita. Talousvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi Patentti- ja rekisterihallitukselle uusi tehtävä, jonka sisältönä on yritysten digitaalisen taloushallinnon verkoston ja yhteiskehittämisen koordinaatiovastuu. Esityksessä ehdotetaan lisäksi säädettäväksi yritysten digitaalisen taloushallinnon yhteistyöryhmästä, jonka tehtävänä on edistää Patentti- ja rekisterihallituksen ja sen sidosryhmien välistä yhteistyötä. Esitys Patentti- ja rekisterihallituksen uudeksi tehtäväksi ja sen yhteydessä esitetty rahoitus turvaa Yrityksen digitalous -hankkeessa vuosina 2021—2024 tehdyn reaaliaikatalouden kehitystyön jatkamisen hallitusohjelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että digitaalista taloushallintoa kehitetään pitkäjänteisesti.

Hallituksen esityksessä todetun mukaisesti yritysten digitaalinen taloushallinto tarvitsee kehitykseen yritysten ja julkisen hallinnon toimijoiden verkoston ja yhteentoimivan toimintaympäristön. Yhteinen digitaalinen taloushallinnon toimintamalli ja infrastruktuuri on merkityksellistä, jotta voidaan edistää toimialariippumattomien ratkaisujen syntymistä ja ehkäistä taloushallinnon digitalisaatiokehityksen eriytymistä. Digitaalisen taloushallinnon asiakirjojen ja digitaalisen infrastruktuurin yhteentoimivuus tulee varmistaa poikkihallinnollisella yhteistyöllä. Erityisesti Patentti- ja rekisterihallitus, Verohallinto, Valtiokonttori, Digi- ja väestötietovirasto sekä Tilastokeskus ovat keskeisessä asemassa tavoitteiden saavuttamisessa.

Lakiehdotuksella edistetään sitä, että yritysten liiketoimintatieto voi siirtyä digitaalisessa ja rakenteisessa muodossa yritysten ja viranomaisten välillä reaaliaikaisesti ja turvallisesti vähentäen raportointivelvoitteista yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Ehdotuksella luodaan myös edellytyksiä harmaan talouden torjuntaan taloushallinnon digitalisaation keinoin. Nämä tavoitteet ovat erittäin kannatettavia. Talousvaliokunta korostaa asiantuntijalausunnan tavoin yhteisen tilannekuvan merkitystä elinkeinoelämän ja julkisen sektorin toimijoiden välillä työn tavoitteiden saavuttamiseksi.

Yhteentoimivan toimintaympäristön kehitys mahdollistaa uudenlaisten palveluiden kehittymisen, yritysten liiketoiminta-asiakirjojen digitalisoinnin ja tehokkaamman hyödyntämisen sekä siirtymisen kohti viranomaisraportoinnin automatisointia. Näin ollen reaaliaikatalouteen siirtyminen sisältää merkittäviä hyötyjä yrityksille ja koko yhteiskunnalle. Hallituksen esityksessä to-

Valiokunnan mietintö TaVM 15/2024 vp

detaan, että tehtyjen selvitysten mukaan yrityksille ja julkiselle sektorille arvioidaan kertyvän hyvin merkittävät säästöt hallinnollisen työn ja kustannusten vähentyessä. Tämä kuitenkin edellyttää sitä, että digitaalisessa muodossa olevat liiketoiminta-asiakirjat otetaan laajamittaisesti käyttöön yrityksissä ja julkishallinnossa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 117/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 25.10.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Sakari Puisto ps
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Lotta Hamari sd
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Miapetra Kumpula-Natri sd
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Matias Mäkyne sd
jäsen Mikko Savola kesk
jäsen Oras Tynkkynen vihr
jäsen Juha Viitala sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Pauli Aalto-Setälä kok
varajäsen Juha Mäenpää ps
varajäsen Minna Reijonen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maiju Tuominen